

דף כט

הערות וציונים

'הבא על הכותית' — לפרש"י, תנא דמתניתין סובר כותים גרי אריות הן. ודנו האחרונים מדוע לא ייפטר משום קם ליה בדרכה מיניה, שהרי בבעילתו רשאים קנאים להורגו כדין הבועל ארמית. יש אומרים שחייב מיתה זה אינו פוטר מממון, ויש אומרים שבכותית אין דין קנאים פוגעים בו. (ע' בהפלאה ורעק"א; שו"ת בית זבול ח"ב ד. ד. וע' להלן ב'כללים ושיטות' — חייבי מיתות שונים. וע"ע 'ביצחק יקרא' ח"א לח שרש"י לשיטתו ביבמות (כד:); שגרי אריות גרים הם, ולכך יש להם קנס. ולפי"ז פשוט שאין בזה דין קנאים פוגעים בו).

בבאור דברי התוס' בענין הכותים שיש לומר חזקת אבות שלא נטמעו בהם עבד ושפחה — ע' בקובץ שעורים; שערי ישר ב,ז-ח; חזון איש ב,כה; בית ישי נח,א; חדושי ר' שמואל — טז; אילת השחר.

'הני נערות פסולות אית להו קנס כשירות לא?' — כי כל מקום ששנו 'אלו' — משמע דוקא אלו ולא אחרות. (ריטב"א ועוד).

'קטנה מבת יום אחד ועד שתביא שתי שערות יש לה מכר' — יש לדייק, דוקא מבת יום אחד, אבל עוֹבֵר אינו במכירה. ואפילו לפי הסוברים שאפשר למכור עובר במעי בהמה, שונה מכירת בתו שצריך שתהא ראויה לקיים בה דין יעוד, הלכך אין שייך בעוֹבֵר. ואולם לפי הסוברים שקדושין תופשים בעובר מיד, קשה. (קובץ שעורים. וע"ע באילת השחר שנו"ג אם עובר נחשב ראוי ליעוד.

וכבר נגע בדבר המנחת-חינוך (מג,ב), והוסיף להעיר הלא תנא קמא הוא רבי מאיר ולשיטתו אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, אם כן גם מכירת עוֹבֵר מועילה. וכתב שאפשר שנקט דבר פסוק לכולי עלמא. ועוד אפשר שיכול לחזור בו מהמכירה אפילו לרבי מאיר הלכך נקט התנא דבר פסוק.

יש להעיר לגרסת הרא"ש 'קטנה מבת ג' שנים ויום אחד...' (וכן הוא בגמרא כתב יד מינכן). ונקטו ג' שנים משום קנס, שפחות מג"ש אין שייך לדון על קנס, שאין ביאתה ביאה, והכי נמי י"ל לגרסתנו שלכך נקטו מבת יום אחד, שמאז יש לדון על קנס ולא קודם לכן. אך עדיין יש מקום לדקדק בלשון רש"י בריש ע"ב. ושמו י"ל שלכך נקט מבת יום אחד, כי העובר בלא"ה שייך לבעל אף ללא דין מכירת בתו, כמו שנאמר בנוגף אשה הרה. ואמנם אין יכול הבעל למכרו ממש שיהא שייך לאדם אחר לאחר הלידה, אבל אפשר שיכול למכור את העובר כלפי הזכויות שיש לו בעודו עובר, ואולי הוא שלו ממש באותה שעה. ע' במש"כ בב"ק מט).

(ע"ב) 'אלא שיתא קראי כתיבי...' — פירוש, רב פפא וריש לקיש אינם חלוקים זה על זה, אלא יש צורך בשתי הדרשות גם יחד. (עפ"י ריטב"א)

דף ל

באורים והערות; ראשי פרקים לעיון

'איכא בינייהו בעולה לכהן גדול, ומאי שנא — דהוה ליה עשה שאינו שוה בכל' — הקשה הגרעק"א, אם כן גם בלאוין דכהונה נאמר כן, שהואיל ואינם שוים בכל, לא יהא בהם ממזר אפילו לרבי עקיבא, [שהרי מקור דינו של רבי עקיבא הוא מלא יגלה כנף אביו וסמוך לו לא יבא ממזר, ושם הוא לאו השוה בכל ואין לנו ללמוד ללאו שאינו שוה בכל].